

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Volvminibvs Comprehensvs

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Conclusio affirmativa statuitur, & dupli ratione suadetur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](#)

DE VSV ET IMPERIO.

193

plura media, tunc talis consensus est actus realiter distinctus ab electione: cum autem fertur in unicum medium, tunc consensus & electio solum ratione differunt.

Prima pars probatur ex D. Thoma hic quæst.
15. artic. 3. ad. 3. ubi ait: *Electio addit supra consensum quendam relationem respectu eius cui aliquid præelicetur, & ideo post consensum adhuc remaneat electio. Potest enim contingere quod per consilium inveniantur plura ducentia ad finem quarum dum quodlibet placet, in quolibet eorum consentitur sed ex multis que placent, præcipiunus unum eligendo.* Quibus verbis in primis docet quod electio addit supra consensum aliquam relationem: deinde subdit, quod voluntas per consensum fertur ad plura media judicata utilia, & hoc antequam fiat electio. Unde ex hoc D. Thomæ testimonio, duo argumenta eruunt possunt Primum est: Id quod addit aliquid supra aliud, realiter ab illo distinguitur; Sed electio addit aliquid supra consensum, quando voluntas per illud fertur ad plura media, nempe relationem ad illud medium quod ceteris anteponitur? est enim acceptio unius præ alio: Ergo cum voluntas per consensum fertur ad plura media, tunc talis consensus est actus realiter ab electione distinctus.

Secundum argumentum sic potest proponi. Prius realiter a posteriori distinguitur: Sed quando plura que inventa sunt placent, & unum solum ex illis eligitur, tunc consensus prior est electione: cum prius plura illa placeant, & deinde ex illis unum eligitur: Ergo tunc consensus realiter ab electione distinguitur.

Confirmatur: Cum voluntas per consensum fertur ad plura media, tunc inter consensum & electionem intercedit aliquis actus intellectus, nempe iudicium practicum, quo ex mediis illis iudicatum esse utilius & convenientius, subindeque alius præferendum, ut articulo præcedenti, notabiliter secundo expendimus: Ergo tunc consensus realiter ab electione distinguitur,

Secunda etiam pars conclusionis ibidem à S. Doctore traditur, subdit enim post verba relata: *Sed si inveniatur unus solum quod placeat non differat, re consensus & electio, sed ratione tantum, ut consensus dicatur.* Secundum quod placeat ad agendum electio autem, secundum quod præfertur his que non placent. Unde tunc consensus non antecedit electionem, sed in ea intime imbibitur, nec regulatur per aliud iudicium, quam per sententiam qua intellectus practice iudicat, medium illud unicum necessarium esse eligendum, ut obtineatur finis. Non est etiam tunc electio completa, & propriæ ac rigorose sumpta, cum illa sit acceptio viñus præ alio, sed in completa & large sumpta, quæ dicit solum volitionem efficacem medii ordinati ad finem, ut disputatione prædenti annotavimus.

DISPVTATIO XI.

De usu & imperio.

Ad questionem 16. & 17. Divi Thome.
Dlximus de actibus pertinentibus ad ordinem intentionis: nunc breviter agendum

Tom. 111.

A est de his qui ad ordinem executionis spectant. de quibus D. Thomas qu. 16. & 17.

ARTICVLVS PRIMVS.

An iu[n]ostra voluntate reperiatur usus post electionem qui sit actus distinctus ab illa?

N EGANT Vazquez hic disp. 47. cap. 2. & Solas tract. 2. disp. 1. sect. 7. Affirmant vero ceteri Theologi, præserium Discipuli Di vi Thomæ. Vnde sit.

§. I.

Conclusio affirmativa statuitur, & duplice ratione persuadetur.

D Ico igitur: præter electionem mediorum dari in voluntate nostra actum, quo ceteras potentias applicat ad operandum, qui usus actus appellatur.

Pro intelligentia & probatione hujus conclusionis, Scendum est duplice dari usum, actuum scilicet & passivum: ut active est applicare aliquid ad aliud: usus vero passivus dicitur qui ex activo resultat? unde cum ex illo non solum motio & applicatio passiva, sed etiam operatio exequentis facultatis resultet, talis operatio usus passivus appellatur. Et de loco usu loquitur D. Thomas hic art. 1. dum ait: *Operatio ad quam applicamus rem aliquam, dicitur usus eius?* sicut equitare est usus equi, & percurrere usus baculi. Hoc presupposito:

Probatur primo conclusio ex D. Thoma hic art. 1. & 4. ubi expressè ponit in voluntate nostra actum, qui dicitur usus, ab electione distinctum & illa posteriore.

Respondet Vazquez: D. Thomam non constituisse in voluntate creata usum, qui sit actus à voluntate eliciti, sed solum qui sit actus à voluntate imperatus? scilicet actus potentiarum exequentium, qui sunt ex motione voluntatis, & idem appellatur usus voluntatis, non elicitive sed imperative.

Sed contra primo: S. Thomas supra in introductione qu. 8. sic ait: *Considerandum est de actibus qui sunt immediate ipsius voluntatis, velut à voluntate eliciti: & primo de actibus quibus movetur in finem, & deinde de actibus quibus moveatur ad ea quæ sunt ad finem: Sed inter actus quibus voluntas moveatur ad ea quæ sunt ad finem, in introductione quæst. 13. numerat usum, ait enim illos esse tres, eligere, consentire, & uti: Ergo sentitur uti esse actum à voluntate elicitorum.*

Secundo, Postquam idem S. Doctor egit de actibus voluntatis erga finem & media, à qu. 8. usque ad 16. inclusivè, ait in titulo qu. 17. *Deinde considerandum est de actibus imperatis à voluntate scilicet de imperio & aliis: Ergo sentitur alios, de quibus antea tractavit (inter quos est usus) esse à voluntate elicitos.*

Tertio, D. Thomas hic qu. 16. art. 1. finem corporis ita concludit: *Vnde manifestum est quod uti, propriè est actus voluntatis: Atqui actus qui ad voluntatem pertinent solum imperativè, non dicuntur propriè esse voluntatis, sed aliarum potentiarum ex voluntatis motione operantium, ut aperte docet de imperio qu. sequenti art. 8. Ergo idem quod prius.*

B b

Quarād, Idem Doctor Angelicus hic art. 4. ad A 1. ait: *Ipam executionem oporis praeedit motio, quā voluntas mouet ad exequendum, sequitur autem electionem: & sic cū usus pertineat ad praeclaram motionem voluntatis, medium est inter electionem & executionem.* Atqui ad executionem pertinent actus aliarum potentiarum: Ergo cū usus, juxta D. Thomam, ad motionem voluntatis pertineat, & mediet inter electionem & executionem, non confitit in aliis aliarum potentiarum, nec in electione, sed in aliis distincto. Unde Granado hic controv. 2. disp. 5. num. 2. Sodales suos (Vazquen scilicet & Solas) notans, ait: *Omnino ergo contra B. Thomam & veritatem sentiunt nonnulli Docti juniores, qui non solum istum actum (loquitur de usu activo) in voluntate non admittunt, sed contendunt non admitti à S. Doctore.*

8 Probatur secundò conclusio ex doctrina quam tradit S. Thomas hic art. 4. in corp. ubi docet voluntatem duplēm habitudinem ad volitum dicere; unam secundum quod est in voluntate per quandam proportionem, & aliam ad volitum habendum realiter; & quia ad primam spectat electio, & ad secundam usus, infert usum esse post electionem. Ex quo sic postenus arguere: Actus voluntatis cum volito conjungens solum affectivè, distinctus est essentialiter ab actu conjungente voluntatem cum volito ut realiter habito: At electio solum primo modo conjungit voluntatem cum volito, nam ex vi illius volitū non habetur in re; usus autem realiter eam conjungit cum volito, cum ex vi illius potentia exequentes applicentur, & effectus itarim sequatur: Ergo electio & usus realiter distinguuntur.

9 Confirmatur & magis illustratur hæc ratio. Illi actus realiter distinguuntur, quorū unus pertinet ad ordinem intentionis, & alius ad ordinem executionis: Sed electio & usus sic se habent; nam ordo intentionis incipit ab intentione finis, & completur in electione mediiorum, ut docet S. Thomas loco citato; ordo vero executionis incipit ab usu, quod moventur & applicantur potentia exequentes ad executioni mandandum quod electum est, & completur in finis realiter habiti fructione: Ergo electio & usus sunt actus realiter inter se distincti.

10 Probat tertio: Quando nova difficultas se offert, voluntas indiget novā applicatione & conatu, subindeque novo actu ad illam vincendam: At in executione major difficultas se offert, quam in sola electione; quia eligere est actus mere interius, in quo voluntas solum certat secum, nec habet aliud impedimentum, aut difficultatem, quam eam quæ se tenet ex parte sui; insequendo autem non solum certat secum, sed etiam cum aliis potentias inferioribus, & impedimentis externis; quare videamus multos facillime judicare, consiliari, & eliger, seu determinare se interius, qui posse in executione deficiunt; sicut D. Petrus eligeret morti pro Christo, & judicabat se posse facere id quod proponebat, & tamen in executione omnino defecit, & bæc columnæ firmisima, ad unius aure impulsum contremuit, ut loquitur Augustinus: Ergo præter actum electionis indiget voluntas novo actu ad exequendum, seu ad applicandas potentias executrices ad opus. Unde etiam Aureola martyrii non datur eligentibus per actum interiorem efficaciter mori pro

Christo, sed tantum mortem actu patientibus; quia felicitas in actuali tolerancia mortis, est specialis difficultas, cui speciale primum correspondet.

Denique suadetur conclusio: Actus habentes idem materialem objectum, inspectum sub diversis rationibus, essentialiter distinguuntur, ut patet in intentione, fructione, & simplici complacencia, que licet versentur circa finem, quia tamen sub diversis rationibus illum attingunt, essentialiter distinguuntur: Sed electio & usus, certimenter ad medium, tendunt tamen in illud sub diversis rationibus; nam electio respicit ipsum ut pertinet ad ordinem intentionis, & ultimum in eo, & effectus finis; usus vero respicit illud, ut pertinet ad ordinem executionis, & in eo est primum, & causa efficientis finis habitur: Ergo distinguuntur essentialiter.

Confirmatur primò: Electio est versetur circa media, specificatur tamen a fine, que est ratio formalis appetendi media in ordine intentionis. At usus non a fine, sed a medio, ut sunt causa finis, specificationem delimit: Ergo gaudet specificativis essentialiter distinctis, & consequenter essentialiter distinguuntur.

Confirmatur secundò: Intentio que est actus efficax circa finem, distinguuntur a fructione qualiter, rationis autem tanquam dirigentem, & diuersam potentiarum tanquam exequentiam: Sed actus a ea potentia elicuntur: Ergo uti non est actus a voluntate, sed ab aliis potentibus exequentibus elicitus.

S. VI.

Solvuntur objectiones.

OBIECTUS primò cum Vazque: D. Thomas hic art. 1. in corpore ait: *Vt primi & principali est voluntatu tanquam primi motus, rationis autem tanquam dirigentem, & diuersam potentiarum tanquam exequentiam.* Sed actus a ea potentia elicuntur: Ergo uti non est actus a voluntate, sed ab aliis potentibus exequentibus elicitus.

Confirmatur: Ex eo quod Divus Thomas docet uti esse actiones rationis tanquam dirigentes, non sequitur esse actum ab intellectu elicimus: Ergo pariter ex eo quod aliter est esse actum voluntatis ut primi motientis, non sequitur eum ab ipsa elicere.

Confirmatur amplus: Imperium est actus voluntatis tanquam motientis; siquidem est actus intellectus ut more a voluntate, sicut docet D. Thomas qu. sequenti art. 1. & tamen non est a voluntate elicimus. Ergo ex eo quod usus sit actus voluntatis tanquam primi motientis, non licet colligere esse actum a voluntate elicimus.

E Ad objectionem respondeo, distinguendo 1) Minorem: Si executive activè comparetur ad illum actum, concedo Minorem: si passivè solum, nego Minorem & Consequentiam: potentia enim motrix a voluntate, non activè, sed passivè comparatur ad usum, quia medio illo a voluntate applicantur ad opus. Vel aliter distinguo Minorem. Quando est applicatio & concesso Minorem: Quando est applicatio & motio ad executionem, nego Minorem, & Consequentiam; quia usus activus non est executio, sed applicatio & motio potentiarum ad executionem; subindeque non elicatur a potentia